

Смірнова Ірина Володимирівна,
*к. е. н., доцент кафедри аудиту,
обліку та оподаткування, Центральноукраїнський
національний технічний університет,*
Смірнова Надія Володимирівна,
*к. е. н., доцент кафедри аудиту,
обліку та оподаткування, Центральноукраїнський
національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна*

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

У сучасній інформаційній економіці підприємства малого та середнього бізнесу залежать від інформаційних технологій не менше, ніж великі компанії і корпорації. В сучасних умовах господарювання важливим фактором підвищення ефективності господарської діяльності таких підприємств є підвищення рівня їх управління. Вдосконалення форм управління на малих підприємствах можливе за допомогою застосування сучасних інформаційних технологій, які допомагають найбільш ефективно аналізувати, прогнозувати та реалізовувати управлінські рішення. До найбільш важливих питань, які доводиться вирішувати підприємствам малого бізнесу, відносяться задачі організації та забезпечення обліку, подання звітності в умовах цифрової економіки.

Особливості впровадження інформаційних технологій визначаються потребами підприємства та користувачів, а також наявністю технічних засобів. За даними Міжнародної федерації з обробки інформації, різні країни знаходяться на різних стадіях розвитку використання інформаційних технологій: автоматизації, інформатизації та комунікації [16]. Пікуліна Н. Ю. та Шило Л. А. виокремлюють відповідні етапи застосування інформаційних технологій у бухгалтерському обліку:

- етап автоматизації характеризується використанням електронно-механічних перфораційних машин, організацією машинолічильних стацій на великих підприємствах, де основну роль грала комплексна механізована обробка облікових записів таблично-перфокарткової системи обліку на базі типових програм;

- етап інформатизації характеризується появою ЕОМ, що пристосовані для вирішення завдань у сфері економіки;

- етап комунікації характеризується створенням інтегрованих програмних засобів, які поєднують кілька предметних областей автоматизації, що дозволило перейти від паперових технологій обліку до електронного обліку [17].

Необхідно відмітити, що система бухгалтерського обліку також є

інформаційною системою, оскільки:

- предметом і продуктом її роботи є інформація;
 - на вході і на виході із системи є інформація заздалегідь визначеного формату;
 - для неї характерні чітко спрямовані інформаційні потоки [1].
- Властивостями сучасних облікових інформаційних технологій є:
- активізація й ефективне використання інформаційних ресурсів суспільства;
 - реалізація найважливіших інтелектуальних функцій процесів управління і бухгалтерського обліку;
 - оптимізація та автоматизація інформаційних процесів в масштабах держави, підприємства, системи бухгалтерського обліку;
 - забезпечення інформаційної взаємодії людей, що сприяє розповсюдженню інформації в т.ч. бухгалтерського обліку;
 - ключова роль в процесах отримання, накопичення та розповсюдження нових знань;
 - реалізація методів інформаційного моделювання глобальних процесів [4].

Проведений аналіз програмного забезпечення для малого та середнього бізнесу українського виробництва дозволив об'єднати існуючі програмні продукти у три групи:

1) традиційні бухгалтерські програми, які містять повний функціонал для автоматизації бухгалтерського обліку («Дебет-Плюс», «ISPro», «Акцент», «ХЕП-БУХ», «MASTER: Бухгалтерія»). Ці програми добре локалізовані під окремі види діяльності та напрями роботи підприємств. Досить добре розвиваються локальні конфігурації: торгівля, сільськогосподарське виробництво, бюджет.

2) нові бухгалтерські програми, які з'явилися на початку 2017 року і мають деякі переваги, а саме зрозумілий інтерфейс і можливість роботи на будь-якій операційній системі сучасного пристрою («Облік SaaS», «jSolutions», «BOOKKEEPER»). Перевагою цього програмного забезпечення є технологічність і мобільність, чудова здатність до інтеграції із суміжними пристроями і системами.

3) програми-сервіси для малого бізнесу та фізичних осіб-підприємців («Деловод», «Webzvit», «Taxer»). Основною технологією їх розповсюдження є модель SaaS, вони призначені для ведення простого обліку для потреб малого бізнесу. В цілому, ці програмні продукти спрямовані на забезпечення обліку та звітності. Основні їх переваги — простота, мобільність, вчасне оновлення та підтримка [10].

Крім того, з метою створення комфортних умов для платників податків Державною податковою службою (ДПС) впроваджено нові електронні сервіси.

При обранні бухгалтерської інформаційної системи необхідно враховувати, що для малого бізнесу інформаційні технології повинні відповідати такими характеристикам: мінімальна вартість обладнання та програмного забезпечення, максимальна простота використання, гнучкість та

розширюваність, захист і безпека даних, сумісність нової технології з уже наявним обладнанням і програмним забезпеченням [19].

Для кожного підприємства під час вибору програмного забезпечення необхідно враховувати специфіку його діяльності та визначити конкретні цілі та завдання, вирішення яких необхідно здійснювати за допомогою комп'ютерних інформаційних технологій.

Сьогодні розвиток ринку облікового програмного забезпечення в сфері малого та середнього бізнесу спрямований на інтеграцію сервісів з ведення обліку із сервісами подання електронної звітності. В нових програмах функції електронного звітування присутні у функціоналі, що звужує ринок програм, які мають у своєму функціоналі тільки подання звітності. Інша тенденція — подальший розвиток «хмарних» технологій, який дає можливість розвиватися ринку програмного забезпечення не як ринку продуктів, а як ринку послуг. Вже існують сервіси із забезпечення можливості використання програмного забезпечення у вигляді сервісу або оренди. Робота відбувається через підключення до спеціальних сервісів на віддалених серверах. Слабким місцем цієї технології є проблема захисту та збереження облікових даних.

Іншою тенденцією є розширення надання безкоштовних послуг через сервіси відкритих даних. Розвиток сервісів Державної податкової служби України звужує поле використання платних програм електронної звітності та розвиває можливість відкритої взаємодії з державними органами в режимі online. Він забезпечує малим і середнім підприємствам можливість прямої взаємодії з державними органами та спрощення ведення бізнесу. Однак, найважливішим критерієм при виборі програмного забезпечення для підприємств малого бізнесу залишається співвідношення його ціни та можливості своєчасного і повного задоволення вимог законодавства щодо ведення обліку та складання звітності.

Список використаних джерел:

1. Адамик О.В. Розмежування понять «автоматизовані», «комп'ютерні» та «інформаційні» системи бухгалтерського обліку. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2016. Том 26. № 1. С. 163-169.
2. Бенько М.М. Принципи застосування інноваційних інформаційних технологій в бухгалтерському обліковому процесі. — URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua> › [irbis_nbuv](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64) › [cgiirbis_64](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64) › (дата звернення: 18.01.2021)
3. Єршова О.Л., Одноволик В.І. Комп'ютерні технології обліку та звітності для малого середнього бізнесу в Україні: перспективи застосування умовах цифрової економіки. Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту. 2019. № 3. С. 131-138.
4. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика : Монографія. К. : Київ. Нац. Торг.-екоп. ун-т, 2007. 493 с.
5. Пікуліна Н. Ю., Шило Л. А. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі. Збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна «Проблеми економіки транспорту». 2013. Вип. 6. С. 68-74.
6. Пліско І., Волот О. Інформаційні технології та їх вплив на підвищення ефективності діяльності підприємств малого бізнесу. Проблеми і перспективи економіки та управління. № 2 (6), 2016.